

Předsednictvo ÚV KSČ

7. prosince 1970

Výsledek stranického šetření činnosti Oldřicha Černíka

Předsednictvo ÚV KSČ na základě výsledků stranického šetření dne 7. prosince 1970 konstatovalo, že Oldřich Černík narušil stanovy strany.

Jako člen předsednictva ústředního výboru KSČ v polednovém vývoji v roce 1968 ustoupil od linie XIII. sjezdu KSČ a usnesení lednového pléna a postupně přešel na platformu pravicové skupiny. Ačkoli věděl, že někteří členové vedení vystupují se svévolným výkladem výsledků lednového pléna, nevystoupil proti této činnosti a později se sám na nesprávném výkladu podílel. Nese spoluodpovědnost za ideový a organizační rozklad strany a za vnášení cizích revizionistických a oportunistických teorií do strany. Opustil zásadní třídní a internacionalistické pozice a vzhledem ke svým osobním nedostatkům, ideové nepevnosti, přizpůsobivosti, snaze udržet si své postavení, ustupoval před nástupem kontrarevolučních sil. Stal se postupně jedním z představitelů pravicového oportunismu.

Jeho netřídní přístup k hodnocení vývoje situace ho vedl k bezstarostnosti o socialistickou státní moc, za níž jako předseda ČSSR měl odpovědnost. Byl pasivní vůči útokům proti orgánům bezpečnosti, Československé lidové armády, prokuratuře a soudům, vůči jejich zneschopňování jako významných nástrojů socialistické moci. Nepodnikl rozhodné kroky proti antisocialistickým silám, které z masových sdělovacích prostředků učinily nástroj své moci a vytvářely své organizace. Má odpovědnost za to, že mocenské orgány socialistického státu byly postupně vydávány do rukou pravicových sil a že se v nich aktivizovaly rovněž síly socialismu nepřátelské, jejichž existenci zlehčoval. Státní orgány a aparát v důsledku této politiky přestaly plnit svoji funkci; v zemi byla narušována socialistická zákonnost a občané ztráceli právní jistotu.

Přes svou počáteční snahu nevystoupil rozhodně proti vnášení revizionistické praxe do oblasti řízení národního hospodářství. Pod vlivem atmosféry vyvolané masovými sdělovacími prostředky i některých revizionistických postulátů akčního programu sám přejímal některé nesprávné názory, stal se jejich propagátorem a prosazoval je do praxe. Nečelil rozhodným způsobem sociální demagogii rozvíjené blokem pravicových a antisocialistických sil, v jejímž důsledku pak narůstaly mzdové požadavky, nepodložené růstem produktivity práce. Pripustil, že byla oslabena a postupně likvidována úloha centrálního plánovitého řízení národního hospodářství, že byla rozkládána socialistická ekonomika a tím ohrožovány samotné základy socialistického zřízení.

Jako odpovědný státník nevyvodil závěry ze situace ohrožující zájmy socialismu. Má spoluzodpovědnost za narušení internacionálních a spojeneckých svazků se Sovětským svazem a ostatními socialistickými zeměmi Varšavské smlouvy. V době frontálního nástupu kontrarevolučních sil přešel na nacionalistické a šovinistické pozice, což zakrýval obhajobou tzv. modelu „demokratického socialismu“. Jeho postup v krajně vážné situaci poškozoval mezinárodní postavení Československa i zájmy socialistického společenství a mezinárodního komunistického a dělnického hnutí.

Jeho jednání po srpnu 1968 bylo rozporné, vycházelo z oportunistické teorie „dvou realit“. Přispěl k přijetí moskevského protokolu i k tomu, že byla prosazena v Národním shromáždění smlouva o podmínkách pobytu sovětských vojsk v ČSSR. Nebyl však důsledný a nenašel v sobě síly, aby se včas vypořádal s vlastními minulými chybnými postoji, aby řekl pravdu o skutečné situaci a důvodech, jež vedly naše spojence k tomu, aby poskytly bratrskou internacionální pomoc naší dělnické třídě. Nedokázal se odpoutat od vedoucích pravicových činitelů a nadále pokračoval v politice uhýbání, lavírování, nepřijatelných kompromisů. Umožňoval, aby se pravice „zakopávala“ na získaných pozicích. Nevyužil v potřebné míře ani příležitosti, jež mu byla dána novým vedením strany po dubnovém a květnovém plenárním zasedání ústředního výboru v roce 1969, aby se jasně a jednoznačně distancoval od pravicové oportunistické politiky a aby tak účinně pomohl straně v překonání krize a v úsilí o konsolidaci v zemi.

V průběhu stranického šetření s. Oldřich Černík částečně přispěl k objasnění příčin negativního vývoje situace v zemi i svého podílu na tomto vývoji. Distancoval se od některých svých chybných postojů a činnosti, přiznal, že vývoj ho přesvědčil o tom, že se hluboce mýlil, a zdůraznil, že u něj nešlo o úmysl, ale o hrubé politické chyby.

Předsednictvo ÚV KSČ po zvážení všech uvedených skutečností konstatovalo, že vedle A. Dubčeka nese soudruh O. Černík jako bývalý člen ÚV KSČ a předseda vlády velkou odpovědnost za provádění a za důsledky pravicově oportunistické a revizionistické politiky v roce 1968 a na začátku roku 1969 a schválilo vyloučit Oldřicha Černíka z řad členů Komunistické strany Československa.

Zdroj:

Důvěrné vnitrostranické zpravodajství č. 41/70, 10. prosince 1970

Vydává redakce vnitrostranického zpravodajství ÚV KSČ